

Under construction : De "Infobahn", het "Internet", de bedrijfswereld en de "informatievoorzieners"

Dominique J.B. Vanpée

Information officer /Verantwoordelijke informatievoorziening VITO

Referentie : 1996/TAD/M002

Voordracht gehouden op 1996-03-21 te Brussel aan de ULB (Université Libre de Bruxelles) <10:40 -11:00>

Conferentie : 'Infoforum 96 : het forum van de informatie' Vier thema's : 1. Informatiesnelwegen - 2. Elektronische editie - 3. Wettelijk kader - 4. Vakgebieden van de informatie. Binnen 1. Informatiesnelwegen : Waardebepaling van nieuwe technieken in een professionele context : kansen en werkelijkheid

Georganiseerd door : de BVD (Belgische Vereniging voor Documentatie) met de medewerking van ECIA (European Council of Information Associations) en NAP-Belgium (NCWTD (Nationaal Centrum voor Wetenschappelijke en Technische Documentatie))

Abstract : De informatiesnelwegen zijn op het ogenblik nog in volle op- en uitbouw waardoor deze cyberwereld gekenmerkt wordt door een nog niet bereikt evenwicht. De bedrijfswereld en informatievoorzieners van het type bedrijfsbibliothecarissen zijn elementen in deze wereld van informatie en kennis. De virtuele bibliotheek is een feit, maar wat nu?

Keywords : Infobahn ; Internet ; Information highways ; Cyberspace ; Knowledge ; Information technology ; Information management ; Information ; Marketing .

U begrijpt waarschijnlijk niet waarom ik met deze titel naar u toekom, - **Under construction: De "Infobahn", het "Internet", de bedrijfswereld en de "informatievoorzieners"** - nochtans lijkt het mij de enige die echt zinvol is op dit ogenblik.

Waarom? Omdat de wereld van de informatiesnelwegen er een is die in volle opbouw en uitbouw is. Hij is met andere woorden **under construction**. Dat merkt u indien u de vele Web-sites (URL's) aandoet: **"This page is under construction"**.

Zelfs indien u via een of andere internet WWW zoek-server als Alta Vista, FTP search, Infoseek, Lycos, Magellan, Starting Point, Yahoo, Webcrawler, ... op zoek bent naar informatie rond de bouwsector, dan garandeer ik u dat u pas dan echt zult beseffen dat wat u over de 'Infobahn' en het 'Internet' gehoord hebt, dient bij te stellen.

Want wat krijgt u als resultaat : buiten zaken die echt met de bouwsector te maken hebben en die u tot tienmaal toe via een andere invalshoek te zien krijgt, krijgt u ook regelmatig te maken met "This page is under construction". Met andere woorden veel gegevens en data overload, maar daarom nog geen informatie, laat staan kennis.

Men mag niet vergeten dat de informatie die via het Internet beschikbaar wordt, enorm is en elke dag enorm toeneemt, maar dit gebeurt binnen een niet echt gestructureerde omgeving. Chaos is misschien voor sommigen een nieuwe wetenschap, maar daarom nog niet de meest geschikte omgeving. Wie op zoek is naar VOWB (Vlaams Overlegorgaan voor Wetenschappelijk Bibliotheekwerk) of VVBAD (Vlaamse Vereniging voor Bibliothecarissen, Archivarissen en Documentalisten) moet al weten dat u deze enkel vindt als onderdelen van KUL (Katholieke Universiteit Leuven) en UA (Universiteit Antwerpen) zonder vermelding op de WEB-site die opgepikt kan worden door een search engine. Als ik een database van DOE ('Department of Energy' van de 'USA') of van USEPA/EPA ((United States) Environmental Protection Agency) zoek, kan het zijn dat ik deze niet vind door vragen te stellen naar USEPA of DOE. Ik moet weten waar deze databases onder horen, waar ze binnen de 'site' zitten. De vraag hier is: Wat houdt welke web-site in? En blijft elke site wel op hetzelfde knooppunt/ adres aanwezig?

Als ik naar informatie over de EU (Europese Unie) zoek is het soms eenvoudiger te zoeken via een EU-web-site aangemaakt door een Amerikaanse universiteit dan via de websites van de EU zelf. Probeer maar eens de verantwoordelijke binnen de EU te vinden voor een bepaald specifiek onderwerp! Is dit een gelijkaardig fenomeen als wat de 'Kamer van Koophandel van Brussel' overkomt? Deze dient namelijk vaak via zijn EuroInfoCenter europarlementsleden e.d. te helpen omdat zij in het eigen huis de bomen niet meer doo: het bos zien.

Trouwens wie zijn wij **information professionals**? In onze eigen opleidingen wordt vaak te weinig aandacht besteed aan het feit dat(op)zoeken een vakmanschap is, geen wetenschap. En als wij dan nog even stilstaan bij wie de opleidingen informatiewetenschappen bewandelt, zien wij al te vaak niet-exacte en niet-toegepaste wetenschappers. Een probleem voor de bedrijven, voor de industrie?

Een ander probleem is de informaticacultuur. Informatie is niet enkel Internet of IT (informatietechnologie), maar wat er zich op bepaalde dragers bevindt. Hoe zit het met de CV's van onze studenten aan universiteiten en hogescholen? Hebben zij zo iets gehad als bibliografische instructie? Weten zij te zoeken? En weten zij tevens op een correcte manier te zoeken? Onderkennen zij de problemen?

Een voorbeeld hierbij. Als iemand stelt dat het teveel aan appels in Belgisch-Limburg dient begraven te worden en dit op een zo compact mogelijke manier om zo weinig mogelijk grondverzuuring te hebben, dan lijkt het bepaalde onderzoekers logisch om een zo compact mogelijke manier voor berging te zoeken. Maar is dit het probleem? Gaat het niet om een te veel aan appels? En zijn daar geen andere oplossingen voor: laagstam, subsidies van de EU, appelboter, appelconfituur, appelgelei, appelshampoo, appelchips of ketchup... Maar is dit dan weer een goede oplossing voor de industrie der compacteertechnieken en -toestellen? Want het gaat uiteindelijk toch om verkopen?

En als marketingtool zou het Internet ook een aangewezen middel zijn: u kan tot 20 000 bezoekers van uw site krijgen, m.a.w. etalage-gapers. U kan een honderdtal echte grasduiners binnenkrijgen, m.a.w. dieptesurfers of bezoekers van je zaak. En u kan één of geen kopers hebben. Is dit lange-termijnplanning, terwijl alles in deze wereld juist het nu-moment vaak niet voorbijgaat? Toch mag men niet pessimistisch zijn: de Vlaamse industrie en contractonderzoeksondernemingen hebben bijvoorbeeld al contacten en contracten binnengehaald via de informatiesnelwegen. Ik vermoed dat anderen elders dat ook al gerealiseerd hebben. Internet bewijst zijn nut in deze virtuele wereld al door het feit dat mensen om de hoek u vinden doordat u op het Internet aanwezig bent.

Eigenlijk wordt deze aanwezigheid nogmaals een herpakking van de fysieke aanwezigheid van de zaak in de wereld. Een mogelijkheid meer om de weg naar de zaak te vinden..., maar ook naar de informatie waar u achter (aan)zit. Want dat is toch informatie: iets wat je daarvoren niet wist en dat nuttig of noodzakelijk is bij een oplossingsgericht benaderen van problemen. Is het dan interessant om tekstfiles met alle toeters en bellen eraan van het Internet te halen mooi woergegeven in HTML, waardoor het document wel **just in time** bij je toekomt, maar waarvoor je dan ook tot zeven maal de prijs betaalt aan connectie en het downloaden uit een betalend bestand? Natuurlijk moet je anders fysiek stockeren in je eigen bibliotheek en betekent een bibliotheek een ruimte die altijd maar groter wordt. Maar laten we toch even beseffen dat zelfs de meest positief gestemde aanhangers van het Internet denken dat slechts een beperkt deel (minder dan 50%) van de **Library of Congress** digitaal zal zijn ten vroegste in 2050. (Uit Wired)

De virtuele bibliotheek bestaat. Michel Bauwens en zijn cybrarian in cyberspace is een feit. Maar zijn de conservators van de 'papiermusea', die zich bibliotheken noemen, daarom al **bibliosaurussen**? Ik denk het niet. Wij weten allen dat jaren geleden er al gesproken werd van 'print on demand', papierloze bureaus, e.d. Maar nog steeds stellen wij vast dat er nog genoeg papieren aanwezig zijn op onze bureaus, dat de bibliotheken nog altijd nood hebben aan basisartikels en oude documenten (ook voor exacte en toegepaste wetenschappen) en dat deze niet digitaal aangeboden worden.

De hype rond het Internet die in België vanaf december 1993 echt goed op gang gekomen is (naar de eindgebruiker), heeft mensen laten zien wat er aan informatie al op korte tijd op een elektronische manier aanwezig was in onze wereld.

De vraag is : blijft het daarbij?

Hebben wij niets anders dan enkele tientallen miljoenen internet-gebruikers die zich nu gedragen als de CB-ers van destijds? Die met elkaar berichtjes uitwisselen à la *'een 88 en een kiss voor de lady vanuit mijn bakske'* en waardoor de e-mails in de USA nu voor het eerst het aantal snailberichten (gewone post) overstijgt. Een land als IJsland is natuurlijk ook al een merkwaardig iets op dit vlak. Ook hier al heel wat PC's en internetconnectiviteit. Frankrijk doet het minder, maar dat heeft te maken met Minitel, 3615. (Maar wij moeten inderdaad voor ogen zien dat nog steeds een groot deel van de Internetgebruikers hooguit berichten naar elkaar kan versturen en nog niet alle toeters en bellen heeft.)

Blijft het daarbij?

Ik denk van niet.

Het vorvlechten van informatie(technologie), communicatie(technologie) en telecommunicatie(technologie) geeft de mogelijkheid tot grote winsten voor bepaalde industrieën.

Daarenboven merkt men bijvoorbeeld in België het belang dat de banksector hecht aan haar dienstverlening. De banken zijn steeds meer bezig met diensten.

De vervlechting met de verzekeringssector was een eerste stap (al voorspeld destijds door Isabelle Stengers in een studie rond elektronische betaalkaarten e.d.) en nu met de informatiesector. Is Isabel (met als illustere voorganger Infotrade) van de Belgische banken een voorloper van het uiteindelijk overnemen van de informatiesector door de bankwereld? Maken wij hier een **power shift** mee? (Welk informatie-koetsierbedrijf zal nog in de running zijn in de (gegevens)bank-autoindustrie?) Hoe zien de toekomstige informatiespelers eruit in de wereld van de kenniswerkers? (P. Drucker, A. Toffler, J. Naisbitt)

Op het ogenblik hebben wij nood aan informatiecontexten en informatiedesign om vlotter onze weg te vinden op de opritten naar de informatiesnelweg(en). Wij dienen desnoods (een) andere 'structu(u)r(en)' aan te brengen aan deze bijenzwerm die **out of control** rond- en uitzwermt, omdat hij destijds door zijn militair verleden (ARPA & DARPA) zo opgesteld werd.

O.K. Wij hebben iets veranderd door gebruik te maken van de 'Infobahn': er komt geluid, tekst en beeld uit het bohang. Maar wat hebben wij aan echte meerwaarde gecreëerd? Ondanks het Internet is er nog een hele weg af te leggen om tot échte kennisontsluiting te komen: het documenteren van kennis. Ik hoop dat het Internet daar zijn deel toe zal bijdragen.

Ik heb gezegd.